

Un gran trastorn polític

LLUIS FOIX

AVUI, 30/06/10

El país viu moments delicadíssims. Hi ha la crisi econòmica que nega treball a més de 600.000 catalans, els casos Millet i Pretòria que empastifen una part important de la política catalana, i un corrent independentista que s'obre forat en l'opinió pública i que ja no és residual. Ara ha caigut la sentència del Tribunal Constitucional, que declara inconstitucionals 14 articles de l'Estatut, n'interpreta 27 i rebutja el recurs interposat pel Partit Popular contra 84 articles més. És recomanable conèixer tot el text de la sentència per valorar-la adequadament i veure fins a quin punt s'han eliminat o desfigurat punts bàsics de l'Estatut, que havia recorregut tots els passos previstos per a qualsevol llei orgànica.

El fet que un text aprovat pels Parlaments de Catalunya i d'Espanya i votat afirmativament en referèndum pels ciutadans de Catalunya pugui ser malmès per un Tribunal que, ell mateix, no complia els requisits reglamentaris de la seva pròpia composició és si més no contradictori. Sorpren també que hagin calgut quatre anys per dictar una sentència que es podia pronunciar en uns mesos. Per què s'ha deixat podrir el cas, després de set propostes de resolució? Potser per problemes interns del mateix Tribunal, filies i fòbies dels magistrats, i sobretot per pressions polítiques dels dos grans partits polítics de l'Estat. El dany causat ha estat molt gran.

El president Montilla ha dit solemnement que el Constitucional ha comès una gran irresponsabilitat i ha escrit una de les pàgines més tristes de la

seva història política i jurídica al llarg d'aquests anys. El president i la resta de forces polítiques catalanes acaten la sentència però no la comparteixen ni renuncien al fet que l'Estatut sigui plenament constitucional. El president del Parlament, Ernest Benach, ha dit que estem davant d'una crisi d'Estat i Josep Antoni Duran i Lleida ha afegit que el problema el té també Espanya en no acceptar aspectes essencials del text estatutari català.

Llevat del Partit Popular de Catalunya i Ciutadans, la resta de formacions polítiques han rebut la sentència amb indignació, que es concretarà en una manifestació per rebutjar-la, a més d'un ple extraordinari del Parlament de Catalunya, que és on es va aprovar per majoria l'Estatut ara escapçat.

Com diu el president Montilla, s'ha de procedir amb serenitat i intel·ligència per tal de fer-nos respectar. Vull recordar, encara que les circumstàncies eren molt diferents, les paraules de Francesc Cambó, pronunciades l'octubre de 1934 en ser suspès l'Estatut de 1932 com a conseqüència de la proclamació de Lluís Companys declarant l'Estat Català. Passarà aquest Parlament, deia Cambó, desapareixeran tots els partits aquí representats, cauran règims, i el fet viu de Catalunya subsistirà.

En el fons d'aquest enrenou polític, que és un canvi de rasant de la Constitució de 1978, hi ha la idea que Catalunya no cap en els paràmetres d'aquella carta magna que ha comportat el període més llarg de llibertat, convivència, pau social i progrés de la història dels últims segles. Aquesta complicitat entre Catalunya i Espanya ha resultat fortament perjudicada com a conseqüència de la sentència dictada per

un Tribunal que ha retallat un pacte polític que manifesta la voluntat democràtica expressada pel poble de Catalunya. El que no accepta el Tribunal Constitucional és que puguin conviure formes plurals de pertinença a Espanya. Algú va escriure que el que provoca que el nacionalisme espanyolista tingui per principal enemic el catalanisme polític és que defensa una idea alternativa d'Espanya en la qual tots es trobin còmodes.

La situació no és nova. El general Prim deia a les Corts espanyoles l'any 1851 que “si els catalans són espanyols, torneu-los les garanties que els heu pres, garanties que són seves i que tenen tot el dret d'utilitzar”.

La crisi de 1917 tingué Catalunya al punt de mira, i el mateix passà amb l'Estatut de 1932, que s'aprovà només després del frustrat cop d'Estat del general Sanjurjo l'agost d'aquell any. El catalanisme polític ha condicionat la política espanyola des dels temps de la Renaixença fins avui. La mateixa Constitució de 1978 és en bona part el fruit de les aspiracions catalanes.

També és cert que Catalunya ha rebut tots els cops cada vegada que ha pretès que s'accepti la seva singularitat, la seva personalitat jurídica pròpia, el seu sentiment com a nació. Ha ressorgit sempre des del pactisme i administrant la complexitat com ha pogut.

L'error més lamentable fou el cafè per a tothom d'Adolfo Suárez. Aquella decisió, en no voler reconèixer la personalitat jurídica pròpia, la cultura diferent de Catalunya, va esdevenir l'Estat autonòmic que els iguala a tots i que d'alguna manera porta a la descomposició de l'Estat. Tot

s'hauria arreglat si Catalunya, Euskadi i Galícia haguessin estat tractats diferencialment.

S'haurà de conèixer el text de la sentència i actuar amb intel·ligència. Una manifestació no resol el litigi entre dues legitimitats. L'Estatut ha estat escapçat i les forces polítiques majoritàries a Catalunya no hi estan d'acord. El que és més difícil és aconseguir la unitat per fer front al cop de destra del Tribunal Constitucional. Una unitat que no es troba ni tan sols en el govern tripartit, on hi ha tres sortides a la crisi.

La del PSC és no renunciar al contingut de l'Estatut tot acatant la sentència. La d'ERC és treballar sense parar fins a arribar a la independència de Catalunya. La d'ICV és, simplement, no acatar la sentència. CiU no és partidària de cap trencadissa i vol recuperar el text. El PP, naturalment, està satisfet, així com també Ciutadans. El que pot fallar és precisament la unitat de les forces polítiques catalanes quan queden tres mesos per a les eleccions autonòmiques.